

Функції культури

Підготувала студентка групи ІПС-11 Кірієнко Каріна.



Вступ

Культура виконує багато функцій. У науковій, навчальній та спеціалізованій літературі ці функції визначаються по-різному, але завжди зосереджуються на значенні та ролі культури в житті суспільства та окремої особи. Зазвичай функціями культури називають не її загальні властивості, а функції окремих елементів, сфер або складових, які виділяються в процесі культурологічного дослідження. Різні автори акцентують увагу на різних функціях культури, частина з яких залишається пов'язаною з етимологічним значенням терміна, що довгий час використовувався для позначення зміненого чи вдосконаленого людиною світу. Це обґрунтовано, адже культура нерозривно пов'язана з людиною. Саме людина трансформує світ, наповнюючи його власними сенсами, формуючи та надаючи зміст існуванню.

Гуманістична функція

Гуманістична функція культури полягає у створенні умов для самореалізації, духовного розвитку та гармонійного існування людини. Культура сприяє діалогу між людиною і світом, допомагаючи усвідомлювати себе його частиною, формувати індивідуальність та зберігати зв'язок із суспільством.

Через культуру людина засвоює моральні, естетичні й духовні цінності, розвиває гуманність, толерантність і здатність співпереживати. Сьогодні гуманістична функція вважається однією з найважливіших, адже вона підтримує розвиток особистості та збереження людяності у складному сучасному світі.

Захисна функція

Захист

Люди використовували різноманітні засоби для захисту від хижаків (зброя, пастки, сітки), для самозахисту і захисту від голоду, холоду (знаряддя праці, одяг), недуг (ліки) та стихійних лих (дамби, стіни, водосховища).

Адаптація

Технічні досягнення розширюють можливості адаптації людини до навколишнього середовища, але породжують нові виклики.

Виживання

Здатність здолати ці виклики буде визначати виживання не тільки окремих культур, а й людства загалом.

Регулятивна функція



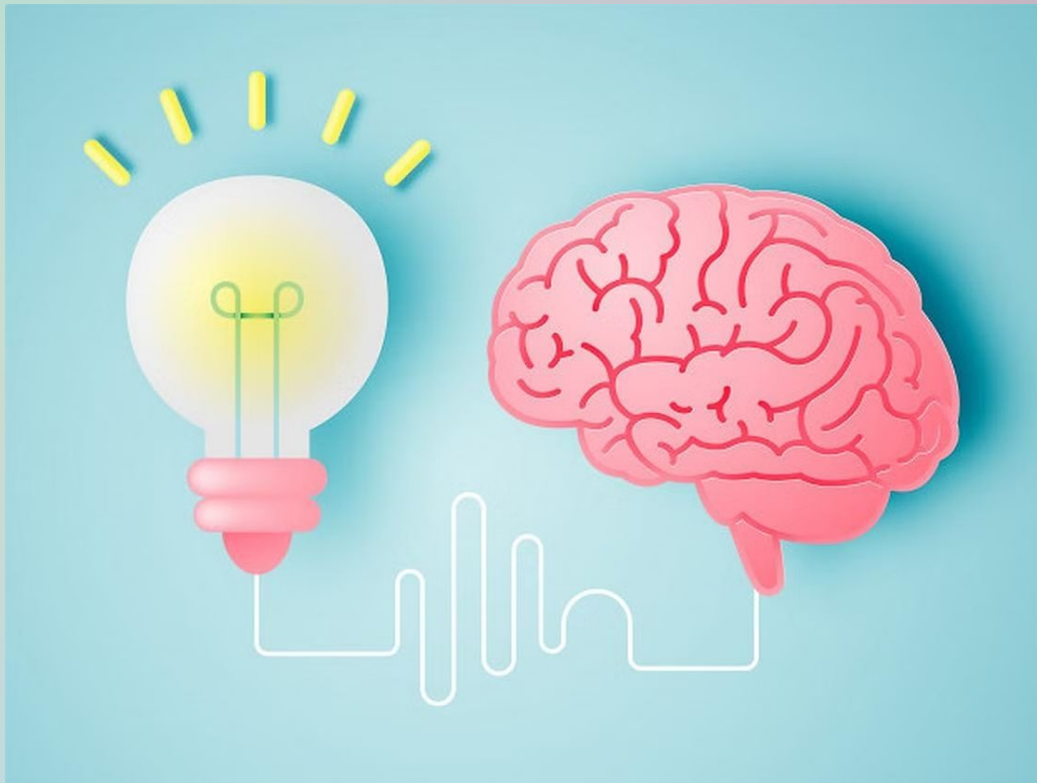
Соціалізація

Культура забезпечує соціалізацію індивіда та впорядкування суспільного життя.



Унікальність

З допомогою моралі, права, соціальних інститутів, правил, кодексів і норм поведінки, суспільство витворює свою унікальність.



Соціальна пам'ять

Збереження

Культура зберігає і передає інформацію, виконуючи функцію соціальної пам'яті.

Трансляція

Культура зберігає важливу для життя суспільства історичну тяглість шляхом трансляції соціального досвіду.

Також культура зберігає знання та накопичені людством духовні та моральні цінності.

Гносеологічна функція

Гносеологічна (пізнавальна) функція культури полягає у використанні світової культурної спадщини як джерела знань, досвіду та творчих досягнень. Вона забезпечує передачу, збереження й оновлення накопичених знань, допомагаючи людині осмислювати себе і навколишній світ.

Через культуру вивчаються досягнення різних епох і народів, що сприяє розумінню історичного розвитку, формуванню критичного мислення та визначенню перспектив майбутнього. Таким чином, ця функція не лише зберігає досвід минулого, а й стимулює інтелектуальний і духовний розвиток людства.

Аксіологічна функція

1

Відбір

Кожне суспільство ставить перед собою захисні фільтри, бар'єри, обмежувачі, які сприяють відбору та поширенню певних фактів і культурних явищ.

2

Нормування

Культура запобігає виникненню та проникненню певних явищ, розумно нормуючи та обмежуючи людські потреби.

3

Цінності

Аксіологічна функція культури визначає та переосмислює цінності та пріоритети, важливі для збереження людини та людства.

Смислотворча функція

1

Позначення

Культура надає об'єктам і предметам навколишнього світу особливі властивості, характеристики, здібності та можливості.

2

Обіг

Ці об'єкти залучаються до культурного обігу, закладаючи фундамент для формування ціннісного уявлення людини про світ.

Інтегративна функція

Інтегративна функція культури проявляється у здатності об'єднувати людей на основі спільного соціального досвіду та цінностей, формуючи культурні спільноти. Водночас вона підкреслює відмінності між представниками різних соціокультурних світів.

Таким чином, культура сприяє згуртуванню людей із подібними ціннісними орієнтирами та способом життя, водночас створюючи межі, які відокремлюють ці спільноти від інших.

Висновок

Таким чином, культура є багатогранним явищем, що виконує низку важливих функцій у житті суспільства та людини. Вона забезпечує збереження, передачу та розвиток знань, формує соціальні норми, підтримує діалог між поколіннями та спільнотами, сприяє осмисленню світу і себе. Завдяки своїм функціям культура стає не лише засобом адаптації до навколишнього середовища, але й інструментом духовного та інтелектуального розвитку. Усі функції культури тісно переплетені, створюючи цілісний соціокультурний простір, де людина знаходить своє місце, формує цінності, здійснює творчість і встановлює гармонійний зв'язок із суспільством та природою. Культура, як основа людського існування, продовжує розвиватися разом із суспільством, забезпечуючи його стійкість і прогрес.